

Številka: 122-74/2020-58-403014
Datum: 28. 3. 2024

MESTNI SVET MESTNE OBČINE KRANJ

Zadeva: **Poročilo o izvajanju akcijskega načrta »Občina po meri invalidov« v Mestni občini Kranj v letu 2023**

1. PRAVNI TEMELJ

Pravni temelj predstavlja:

- Pravilnik o pridobitvi listine »Občina po meri invalidov« (14. seja Upravnega odbora Zveze delovnih invalidov Slovenije, z dne 22. 10. 2008, 1. izredni seji dne 10. 11. 2008, 21. seja dne 14. 12. 2009, korespondenčna seja dne 12. 11. 2010 in 23. seja dne 7. 11. 2013), v nadaljevanju: Pravilnik,
- Akcijski načrt za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Mestni občini Kranj za obdobje 2022 – 2025, št. 122-74/2020-32-10/30/9, z dne 25. 10. 2021.

2. OCENA STANJA

Zveza delovnih invalidov Slovenije v okviru svojega projekta »Občina po meri invalidov« vzpodbuja občine za načrtno odzivanje na posebne potrebe invalidov in za njihovo socialno vključevanje, za sožitje in večjo kvaliteto življenja vseh občanov. Število invalidov se po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije povečuje, kar je v večini posledica staranja prebivalstva. Večje število invalidov lahko pripisujemo tudi pogostejšemu pojavljanju kroničnih bolezni: sladkorna bolezen, srčno – žilne bolezni, duševne motnje in rakava obolenja.

Mestna občina Kranj je leta 2022 pridobila listino »Občina po meri invalidov« (v nadaljevanju: Listina). Listina pomeni priznanje občini, ki v svojem delovanju upošteva različnost potreb vseh svojih občanov; načrtno razvija, vzpodbuja povezano delovanje različnih družbenih dejavnikov in realizira dejavnosti in ukrepe, ki bistveno prispevajo tudi k večji kvaliteti osebnega življenja vseh invalidov in njihovih družin, ustvarja možnosti za njihovo socialno vključenost in za aktivno udeležbo v družbenem življenju občine z namenom udeleževanja pravic človeka in državljana. Ker je na vseh področjih opaziti, da so invalidi vključeni v obravnavo različnih problematik z možnostjo konstruktivnega in enakopravnega prispevanja k življenju v lokalni skupnosti, je bil v decembru 2022 izdelan Strateški načrt dostopnosti Mestne občine Kranj, s katerim je določeno, katere povezave na zunanjih javnih površinah so v občini zelo pomembne za enakovreden dostop do javnih storitev in objektov in jih je zato potrebno z vidika dostopnosti celoviteje obravnavati. Pri tem gre tako za dosledno upoštevanje vidika dostopnosti v fazi projektiranja kot tudi za zagotavljanje strokovnega nadzora nad izvedbo in intenzivnejše odpravljanje ovir prek služb za vzdrževanje, redarstvo in inšpekcijski nadzor. Podlago za izvajanje celotnega projekta predstavlja Akcijski načrt za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Mestni občini Kranj za obdobje 2022 – 2025, ki ga je sprejel Mestni svet MO Kranj na svoji 30. seji, dne 24. 11. 2021, hkrati s tem pa tudi imenoval Svet invalidov kot posvetovalno telo župana MO Kranj. Akcijski načrt je bil pripravljen na podlagi Analize o položaju invalidov v MOK. V akcijskem načrtu so zapisane številne naloge, katerih namen je vključevanje invalidov v družbo in ureditev ustrezne infrastrukture. V akcijskem načrtu so predvidene aktivnosti, k izvedbi katerih se lahko zaveže lokalna skupnost, ob upoštevanju zakonskih pristojnosti ter v okviru finančnih načrtov posameznih nosilcev. Mestna občina Kranj, javni zavodi, invalidska društva in druge pristojne institucije, bomo usmerili svoje dejavnosti in aktivnosti v naslednje cilje:

- obravnavati invalide kot polnopravne državljane in jih kot take vključevati v vsa dogajanja v občini, v skladu s tem pa zagotoviti vse pogoje za vključevanje invalidov v procese odločanja na občinski ravni, in sicer na tistih področjih, ki so za invalide pomembna,
- odpraviti grajene in komunikacijske ovire, za katere velja, da onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov,
- razvijati podporno okolje, službe in programe, ki bodo omogočali čim bolj neodvisno življenje invalidov in poudarjali njihove sposobnosti,
- izboljšati obveščanje in osveščanje občanov o pravicah in potrebah v občini.

Poročilo o izvajanju Akcijskega načrta za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Mestni občini Kranj v okviru projekta »Občina po meri invalidov« v MOK v letu 2023, je sestavljeno iz nalog, ki so se izvajale po točkah iz posameznih poglavij akcijskega načrta.

3. RAZLOGI, CILJI IN POGLOVITNE REŠITVE

V skladu s Pravilnikom in sklenjenim Dogovorom o vključitvi Mestne občine Kranj v izvajanje projekta za pridobitev listine Zveze delovnih invalidov Slovenije z nazivom »Občina po meri invalidov«, mora MOK vsako leto pripraviti letno poročilo o uresničevanju akcijskega načrta, ga obravnavati na Svetu invalidov ter sprejeti na mestnem svetu. Tako sprejeto poročilo se pošlje Zvezi delovnih invalidov Slovenije do 31. 5. za preteklo leto.

Svet invalidov je predmetno Poročilo obravnaval dne 18. 3. 2024 na 3. seji Sveta invalidov. Sestavljeno je iz dveh delov. En del je prispevek MOK, ki v proračunu zagotavlja finančna sredstva na različnih postavkah celotnega proračuna. Drugi del pa je dopolnitev poročila z vsemi aktivnostmi invalidskih društev, CSD, Zavoda za zaposlovanje, javnih zavodov.

4. FINANČNE IN DRUGE POSLEDICE

MO Kranj je že pred pridobitvijo listine izvajala aktivnosti, ki pomenijo izboljšanje kvalitete življenja ljudi s posebnimi potrebami. Za ta namen smo tudi zagotavljali v proračunu MO Kranj finančna sredstva, in sicer na različnih postavkah celotnega proračuna MO Kranj (odpravljanje arhitekturnih ovir v občinski stavbi, taktilne oznake za slepe, financiranje javnih del, poglobitev robnikov pločnikov, sofinanciranje nevladnih organizacij, institucionalno varstvo, družinski pomočnik, VDC Kranj, OŠ Helene Puhar, sofinanciranje otrok s posebnimi potrebami v vrtcih, sofinanciranje nefrofizioterapije in prevozov otrok s posebnimi potrebami), kar bomo nadaljevali tudi v prihodnje. Po pridobitvi listine se zagotavljajo sredstva v proračunu za projekt Občina po meri invalidov v višini 25.000 € za izvajanje nalog na projektu Občina po meri invalidov.

Mestnemu svetu Mestne občine Kranj predlagam v sprejem naslednje

SKLEP:

1. Mestni svet MO Kranj sprejme Poročilo o izvajanju akcijskega načrta »Občina po meri invalidov« v Mestni občini Kranj v letu 2023.

Pripravila:
Romana Soklič

Tanja Hrovat
Vodja Urada za družbene dejavnosti

Priloga:

- Poročilo o izvajanju akcijskega načrta »Občina po meri invalidov« v Mestni občini Kranj v letu 2023

Matjaž Rakovec
Župan

Janez Černe
PODŽUPAN

Številka: 122-74/2020-53-403014
Datum: 18. 3. 2024

POROČILO O IZVAJANJU AKCIJSKEGA NAČRTA V OKVIRU PROJEKTA »OBČINA PO MERI INVALIDOV« V MESTNI OBČINI KRANJ V LETU 2023

Vsebina

Uvod	3
1. Osveščanje in informiranje javnosti o invalidski problematiki	4
2. Zdravstveno varstvo in rehabilitacijski programi	6
3. Rehabilitacija	7
4. Strokovno podporne storitve in programi	8
5. Dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov	10
6. Vzgoja in izobraževanje	17
7. Delo, zaposlitev, materialna in socialna varnost	20
8. Družinsko in neodvisno življenje in spoštovanje osebne integritete	22
9. Skrb za zdravje	22
10. Kultura	23
11. Šport in rekreacija	25
12. Vera in duhovna oskrba	26
13. Vključenost invalidov v oblikovanje politike in načrtovanja invalidskega varstva	26
14. Akti občine, ki urejajo vprašanja za uresničevanje pravic oseb z oviranostmi	27
15. Zakonodaja	28
16. Materialna, finančna in vsebinska podpora delovanju invalidskih organizacij in posvetovanje pri odločanju o invalidskih zadevah	28
17. Usposabljanje strokovnega kadra za komuniciranje in neposredno delo z osebami s posebnimi potrebami	28
18. Spremljanje in ugotavljanje učinkov sprejetih ukrepov za osebe s posebnimi potrebami	28
19. Mednarodno sodelovanje občine in invalidskih organizacij na področju invalidskega varstva	29
Zaključek	29

Uvod

Zveza delovnih invalidov Slovenije v okviru svojega projekta »Občina po meri invalidov« vzpodbuja občine za načrtno odzivanje na posebne potrebe invalidov in za njihovo socialno vključevanje, za sožitje in večjo kvaliteto življenja vseh občanov. Število invalidov se po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije povečuje, kar je v večini posledica staranja prebivalstva. Večje število invalidov lahko pripisujemo tudi pogostejšemu pojavljanju kroničnih bolezni: sladkorna bolezen, srčno – žilne bolezni, duševne motnje in rakava obolenja.

Mestna občina Kranj je leta 2022 pridobila listino »Občina po meri invalidov« (v nadaljevanju: Listina). Listina pomeni priznanje občini, ki v svojem delovanju upošteva različnost potreb vseh svojih občanov; načrtno razvija, vzpodbuja povezano delovanje različnih družbenih dejavnikov in realizira dejavnosti in ukrepe, ki bistveno prispevajo tudi k večji kvaliteti osebnega življenja vseh invalidov in njihovih družin, ustvarja možnosti za njihovo socialno vključenost in za aktivno udeležbo v družbenem življenju občine z namenom udejanjanje pravic človeka in državljana.

Ker je na vseh področjih opaziti, da so invalidi vključeni v obravnavo različnih problematik z možnostjo konstruktivnega in enakopravnega prispevanja k življenju v lokalni skupnosti, je bil v decembru 2022 izdelan Strateški načrt dostopnosti Mestne občine Kranj, s katerim je določeno, katere povezave na zunanjih javnih površinah so v občini zelo pomembne za enakovreden dostop do javnih storitev in objektov in jih je zato potrebno z vidika dostopnosti celoviteje obravnavati. Pri tem gre tako za dosledno upoštevanje vidika dostopnosti v fazi projektiranja kot tudi za zagotavljanje strokovnega nadzora nad izvedbo in intenzivnejše odpravljanje ovir prek služb za vzdrževanje, redarstvo in inšpekcijski nadzor.

Podlago za izvajanje celotnega projekta predstavlja Akcijski načrt za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Mestni občini Kranj za obdobje 2022 – 2025, ki ga je sprejel Mestni svet MO Kranj na svoji 30. seji, dne 24. 11. 2021, hkrati s tem pa tudi imenoval Svet invalidov kot posvetovalno telo župana MO Kranj. Akcijski načrt je bil pripravljen na podlagi Analize o položaju invalidov v MOK.

Svet invalidov sestavljajo predstavniki Medobčinskega društva invalidov Kranj, Društva paraplegikov Gorenjske, Centra Korak – Kranj, Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Kranj, Sončka - Gorenjsko društvo za cerebralno paralizo, Društva vojnih invalidov Kranj, Varstveno delovnega centra Kranj, Centra za socialno delo Gorenjske, Zavoda za zaposlovanje ter predstavniki občinske uprave MO Kranj. Naloge Sveta invalidov so:

- opozarjanje in dajanje pobud za urejanje splošne invalidske problematike v MO občini Kranj,
- opozarjanje in obveščanje javnosti o aktivnostih in problematiki invalidov v MO občini Kranj,
- spremljanje in uresničevanja Akcijskega načrta za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Mestni občini Kranj,
- opozarjanje in dajanje pobud za odpravo arhitekturnih in komunikacijskih ovir,
- aktivna vloga pri preprečevanju nastajanja novih arhitekturnih in komunikacijskih ovir ter nefunkcionalnih rešitev pri njihovem načrtovanju in izvedbi,
- koordinacija med invalidskimi društvi in mestno upravo za boljše in učinkovitejše reševanja problematike invalidov na način, ki jim olajšuje dosegljivost organov, ki rešujejo problematiko invalidov.

V akcijskem načrtu so zapisane številne naloge, katerih namen je vključevanje invalidov v družbo in ureditev ustrezne infrastrukture. V akcijskem načrtu so predvidene aktivnosti, k izvedbi katerih se lahko zaveže lokalna skupnost, ob upoštevanju zakonskih pristojnosti ter v okviru finančnih načrtov posameznih nosilcev. Mestna občina Kranj, javni zavodi, invalidska društva in druge pristojne institucije, bomo usmerili svoje dejavnosti in aktivnosti v naslednje cilje:

- obravnavati invalide kot polnopravne državljane in jih kot take vključevati v vsa dogajanja v občini, v skladu s tem pa zagotoviti vse pogoje za vključevanje invalidov v procese odločanja na občinski ravni, in sicer na tistih področjih, ki so za invalide pomembna,
- odpraviti grajene in komunikacijske ovire, za katere velja, da onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov,
- razvijati podporno okolje, službe in programe, ki bodo omogočali čim bolj neodvisno življenje invalidov in poudarjali njihove sposobnosti,
- izboljšati obveščanje in osveščanje občanov o pravicah in potrebah v občini.

Poročilo o izvajanju Akcijskega načrta za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Mestni občini Kranj v okviru projekta »Občina po meri invalidov« v MOK v letu 2023, je sestavljeno iz nalog, ki so se izvajale po točkah iz posameznih poglavij akcijskega načrta.

1. Osveščanje in informiranje javnosti o invalidski problematiki

MO Kranj informira javnost o posebnih dogodkih in aktivnostih s tega področja, in sicer v sporočilih za javnost, preko spletne strani in Facebook profila MO Kranj. Spletna stran MOK je prilagojena smernicam WCAG 2.0, s čimer so zagotovljene nekatere prilagoditve, kot so: ustrezni barvni kontrasti (med besedilom in ozadjem), spreminjanje tipa velikosti fontov, označitev vsebine (krepko, poudari fokus). Invalidske organizacije imajo možnost objave dogodkov na spletni in FB strani MOK.

Z osvetlitvijo Gimnazije Kranj v vijolično barvo na mednarodni dan invalidov smo ljudi spomnili, da je treba storiti vse, da se invalide enakopravno vključi v družbo. MOK je ob svetovnem dnevu cerebralne paralize pripravil video s sodelavcem, ki ima cerebralno paralizo, ki se je objavil na Facebook profilu MO Kranj ter Instagramu MOK. Vsi zaposleni so bili pozvani, da se v znak ozaveščanja o cerebralni paralizi oblečejo v zeleno. Gimnazija Kranj se je zvečer osvetlila v zeleno barvo.

Ob mednarodnem dnevu gluhih je Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj, v sodelovanju z MOK v galeriji MOK pripravilo razstavo z naslovom Drobcu delcev, ki je plod ustvarjalnosti dveh gluhih akademskih slikarjev. Novica je bila objavljena tudi na komunikacijskih kanalih MOK. Celoten dogodek je bil pretolmačen v znakovni jezik in opremljen s slušno zanko.

Utrinek iz razstave: Drobcu delcev

Ob svetovnem dnevu Downovega sindroma, 21. 3. 2023, je župan MOK, Matjaž Rakovec, sprejel uporabnike Varstveno delovnega centra Kranj. Geslo mednarodne nevladne organizacije Downov sindrom International v letu 2023 se je glasilo »z nami, ne za nas«. Geslo poziva ljudi in organizacije so svetu, da naj pri svojem delovanju aktivno vključujejo osebe z downovim sindromom. VDC Kranj je svetovni dan Downovega sindroma obeležil s skupinsko fotografijo različnih parov nogavic.

Varstveno delovni center Kranj je na posestvu Brdo na stojnici z ustvarjalno delavnico za otroke in prodajo lastnih izdelkov predstavil poslanstvo svojega centra. V okviru svečanega dogodka Slavnostne akademije Mestne občine Kranj 2023 je za svoje dobro in izstopajoče delo prejel Listino o priznanju MOK Kranj – listino za kakovostni strokovni pristop in razvojne dosežke pri delu z uporabniki.

Mestna knjižnica Kranj je v sodelovanju z Medobčinskim društvom slepih in slabovidnih Kranj ob mednarodnem dnevu bele palice organizirala literarni večer Poljanska dolina v delih Ivana Tavčarja. V sodelovanju z Medobčinskim društvom gluhih in naglušnih Auris Kranj pa je pripravila dogodek, namenjen obeležitvi Evropskega dne gluhoslepih, ki je namenjen osveščanju in informiranju strokovne in širše javnosti. Ob mednarodnem dnevu demence se je Mestna knjižnica Kranj kot demenci prijazna točka, udeležila aktivnosti »Sprehod za spomin«. V knjižnici so v sklopu zdravstvenega kotička pripravili razstavo knjig o demenci (za izposajo).

Mestna knjižnica Kranj je ena izmed aktivnih podpornikov in izvajalcev vseslovenske akcije »Pokloni čas, polepšaj dan«, ki je namenjena starejšim. Akcija je potekala v dneh okoli 1. oktobra, ko obeležujemo mednarodni dan starejših. Sodelovali so z dejavnostmi, ki jih organizirajo za starejše. V ta namen so obiskali tudi Dom upokoencev Kranj, kjer so izvedli glasno branje in pogovor za udeležence.

Obveščanje in osveščanje članstva Medobčinskega društva invalidov Kranj ter informacije o dejavnostih društva, o delovanju društva in organiziranih aktivnostih poteka preko raznih dejavnosti. V ta namen je vsak član prejel letni koledar s programi dela društva za tekoče leto. Izdaja letnega Biltena v februarju vsebuje letno poročilo in aktivnosti ter delovanje društva. Člane se o aktivnostih obvešča tudi preko prostovoljcev – poverjenikov. V prostorih društva so na voljo razne zgibanke ter obvestila na oglasnem oknu in deski. Oglase objavljajo v časopisu Gorenjski Glas, Dnevnik, občinskih glasilih, spletnem časopisu, Radio Kranj, e-pošte, SMS sporočil.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Kranj je v Gorenjskem Glasu objavilo več člankov o kulturni in športni dejavnosti slepih in slabovidnih oseb, objavilo prispevke v lokalnem časopisu in izdajalo biltene oziroma zloženke. MDSS Kranj je prisoten tudi na lokalnih televizijskih postajah. Udeležili so se strokovnih seminarjev v smislu osveščanja invalidov s področja poznavanja svojih pravic. Izvedli so izobraževalne delavnice in seminarje ter informiranje in osveščanje slepih in slabovidnih oseb na njim prilagojen način, kot so brajeva pisava, povečan črni tisk, telefonski odzivnik, Facebook, telefon.

Društvo paraplegikov Gorenjske o vseh aktivnostih obvešča preko svoje spletne strani (www.dpgkr.si) in Facebooka. Redno objavljajo članke o svojih aktivnostih in novostih o invalidskem varstvu. Redno so dopisovali tudi v revijo Paraplegik (Gorenjske kapljice), ki jo ureja Zveza paraplegikov Slovenije. Več člankov o društvu je bilo objavljenih v časopisu Gorenjski Glas, Kranjskih novicah, glasilu KS Bratov Smuk in tudi drugih glasilih. Ob koncu leta so izdali tudi lastno glasilo Naša polja. Društvo je v letu 2023 prejelo nagrado Mestne občine Kranj za vsestransko skrb in podporo za kakovostno življenje invalidov in drugače oviranih oseb.

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj ozavešča, osvešča in informira uporabnike ter javnost glede problematike oseb z okvaro sluha z rednim obveščanjem na njihovi Facebook strani in z rednimi izdajami društvenega časopisa Prisluhnite nam, ki ga pošiljajo vsem članom in občinam kakor tudi ostalim društvom po Sloveniji. Pri občasnih objavah sodeluje Mestna občina Kranj. Članki na temo izgube sluha se objavljajo tudi v Gorenjskem glasu in prilogi Kranjčanka. Uporabnikom so na vsa vprašanja in dileme na voljo v vseh možnih oblikah komunikacije, tudi video. Pri promociji mnogih dogodkov redno sodeluje tudi nacionalna TV za gluhe, Spletna TV, občasno tudi RTV Slovenija in ostali mediji.

Center KORAK je ob 20-letnici delovanja organiziral Svečani bazar ob 20-letnici Centra KORAK, Kranj, ki je potekal v Kongresnem centru na Brdu pri Kranju dne 27.11.2023. Dogodek je po nekaj letnem premoru ponudil bogat kulturni program in široko paleto izdelkov narejenih v okviru rehabilitacije oseb s

pridobljeno možgansko poškodbo v Centru Korak in izdelkov zaposlenih invalidov na zaščitene delovnih mestih, zaposlenih v Zaposlitvenem centru Korak. Dogodek je bil zelo uspešen in odmeven.

Utrinek s svečanega bazarja ob 20 letnici delovanja

Za namen predstavitve »kaj pomeni Center KORAK našim uporabnikom« so ustvarili 2 kratka filma: o doživljanju centra Korak nekaterih uporabnikov, njihovih zgodbah in trenutkih, ki so jim spremenili življenje.

Za namen predstavitve izvajanja dolgotrajne in celostne rehabilitacije oseb po pridobljeni možganski poškodbi, izvajanja socialno varstvene storitve in zdravstvenih storitev na mednarodnem nivoju – na konferencah, kongresih, skupnostih so v mesecu aprilu 2023 izdelali tudi daljšo verzijo predstavitvenega filma v angleškem jeziku, ki je bil predstavljen na mednarodni konferenci Palliative care 2023 v Dubaju.

2. Zdravstveno varstvo in rehabilitacijski programi

V okviru Zdravstvenega doma Kranj ob medicinskih indikacijah bolnike in invalide izbrani zdravnik napoti na fizioterapijo, ki se izvaja v zdravstvenem domu. V zdravstvenem domu deluje Center za krepitev zdravja, ki med drugim izvaja vsebine, ki vsebujejo teme o preprečevanju invalidnosti in jih organizirajo po šolah, vrtcih in izbranih ter organiziranih skupinah. Predavanja in delavnice Centra za krepitev zdravja, ki so bile izvedene v letu 2023 so: »Kolkor manj kapljic alkohola, tolik let več življenja«, podpora in sodelovanje na »Specialni olimpijadi« v Kranjski Gori, delavnica Pomen gibanja za zdrav življenjski slog v OŠ Orehek, predavanje Prehladna/virusna obolenja v društvu AURIS Kranj, sodelovanje na humanitarnem Čopkovem teku ter modificirane delavnice Gibam se namenjene ženskam po operativnem posegu, amputaciji dojk/e.

Organizirana je tudi patronažna služba, ki izvaja obiske po programu tako pri bolnikih kot tudi pri osebah s posebnimi potrebami. Zdravstveni dom Kranj ima 8 ur na dan v delovniku organizirano pomoč bolnikom, ki so gibalno ovirani. Za ta namen imajo zaposlenega enega človeka za pomoč pacientom in invalidom, da lahko opravijo vse storitve v ZD Kranj.

Dom upokojencev Kranj nudi nastanitev in vso potrebno zdravstveno oskrbo nepokretnim, težjim invalidom in starejšim občanom. V domu je prisotna zdravnica. Pogodbeno imajo zaposlene še specialiste psihiatrije, nudijo pa tudi obisk fiziatra.

Veliko pozornosti so društva namenila izvajanju programov ohranjanja zdravja in zdravega načina življenja v okviru rednega delovanja.

Varstveno delovni center Kranj – VDC Kranj je sodeloval v otvoritvenem delu preventivne akcije Stop zasvojenosti, ki jo je organizirala Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zlorabe drog Mestne občine Kranj. Obsegala je razstavo risb dijakov srednjih šol, ki so bile razstavljene na panojih pred Mestno knjižnico Kranj. Razstava je pokazala kako učenci s svojimi očmi vidijo tematiko zasvojenosti in pomen preventivnega delovanja. Za namene otvoritve razstave je bil organiziran tek. Zavedajo se, da dandanes zasvojenosti, zlasti nekemične – odvisnosti od zaslonov, računalniških igrice in ostale tehnologije, močno naraščajo. Ozaveščanje in preventiva pred vsemi vrstami odvisnosti je zato ključnega pomena.

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj redno izvaja psihosocialne programe, usposabljanje, informiranje, pomoč pri komunikaciji. Skupaj z uradnimi dobavitelji medicinskih in tehničnih pripomočkov sodelujejo pri rehabilitaciji, pomagajo z individualnimi svetovanji, nasveti in izkušnjami ter z rednimi tedenskimi srečanji samopomočnih skupin v prostorih društva. Po potrebi uporabnikom poleg tolmačenja v znakovnem jeziku, omogočajo tudi prevoze z osebnimi vozili, Kranjavjem ali Prostoferjem.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Kranj je organiziralo predavanja s področja zdravstva. V okviru programa Ohranjanje zdravja so zagotovili koriščenje počitniških kapacitet reprezentativnih invalidskih organizacij. Društvo redno izvaja delavnice orientacije in mobilnosti slepih in slabovidnih v urbanem okolju ter nudenje pomoči slepim in slabovidnim osebam pri vključevanju v programe Ohranjanja zdravja. Za svoje člane organizira in izvaja delavnice s področja preventive za ohranjanje zdravja, zdrave prehrane in zdravega življenjskega sloga. Na področju ohranjanja mentalnega zdravja na društvu redno delujeta skupina za samopomoč in psihoterapevtska skupina. Pomemben del aktivnosti društva je vzpodbujanje gibanja in rekreacije, s čemer zasledujejo trajnostni cilj zdravega duha v zdravem telesu.

Društvo Sonček, Gorenjsko društvo za cerebralno paralizo je za svoje uporabnike izven obdobja vročih dopustniških dni organiziralo na 14 dni torkova srečanja z različnimi vsebinami - od delavnic do predavanj s potopisi in izobraževalnimi vsebinami. Od jeseni dalje so za najmlajše (otroke/dojenčke do predšolskih otrok) organizirali skupinski tečaj plavanja po metodi Halliwick. Skupaj za 30 otrok.

Realizirali so naslednje akcije oz programe:

- prilagojena šola alpskega smučanja za osebe z motnjo gibanja (za 28 otrok in za 9 odraslih)
- dve šoli za starše z izjemno udeležbo mladih družin in pod vodstvom strokovne ekipe Razvojnih ambulant OZG (2x po 14 družin)
- dve šolski koloniji za otroke s posebnimi potrebami (v Vrtičah 15 otrok in v Bohinju 10)
- tabor mladostnikov v Vrtičah (15 mladostnikov/odraslih)
- bralni krožek za odrasle v VDC Sonček Kranj (do 15 udeležencev)
- počitnice otrok RO vrtca Mojca (12 otrok)
- podaljšani vikend v Planici za najmlajše/prve udeležence (10 otrok)

3. Rehabilitacija

V Centru Korak, Kranj se izvaja dolgotrajna in celostna rehabilitacija oseb s pridobljeno možgansko poškodbo. Center Korak, Kranj tudi pogodbeno sodeluje z zunanjimi strokovnjaki. Uporabnikom so mesečno omogočali sodelovanje v podporni skupini in individualno svetovanje dr.med.spec.psih. Omogočali so tudi logopedске obravnave, ki jih je izvajala zunanja sodelavka logopedinja, potekale so enkrat tedensko. Udeleževalo se jih je, izmenično, 12 uporabnikov. Obravnave so potekale v kombinirani obliki s socialno pedagoginjo, sociologinjo in delovnimi terapevti. Center Korak ima avtomatski defibrilator, ki je na razpolagi tudi zunanjim deležnikom. MOK je v letu 2023 Centru Korak, Kranj sofinancirala program invalidske organizacije v višini 8.806,00 €.

Medobčinsko društvo invalidov je izvedel rehabilitacijski izlet po slovenski in tržaški obali. Okrevanje oziroma sedemdnevno ohranjanje zdravja skupine je bilo v maju organizirano v Termah Moravske Toplice, v Hotelu Delfin v Izoli, septembra v Rabcu in Dugem otoku ter oktobra v Termah Talaso v Strunjanu. Člani društva so koristili tudi psiho-socialno rehabilitacijo v Termah Šmarješke toplice, Dobrna in Olimia v Podčetrtku.

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj redno izvaja rehabilitacijski program v matičnem društvu in podružnicah na Jesenicah, v Škofji Loki in v Tržiču kjer svetujejo v vseh zakonodajnih postopkih in socialnem vključevanju ter jim pomagajo pri pridobitvi ustreznih slušnih aparatov in ostalih tehničnih pripomočkov. Redno sodelujejo z domovi starejših občanov kjer svetujejo in pomagajo vsem uporabnikom z okvaro sluha, saj so starostniki z okvaro sluha najbolj ranljiva skupina.

4. Strokovno podporne storitve in programi

Strokovno podporne službe morajo zagotavljati razvoj in razpoložljive strokovne storitve, ki invalidom povečajo možnost za neodvisnost v vsakdanjem življenju.

Strokovno podporne storitve in programi obsegajo socialnovarstvene storitve, določene z Zakonom o socialnem varstvu, ki jih izvaja Center za socialno delo Gorenjske (prva socialna pomoč, osebna pomoč, pomoč družini na domu, institucionalno varstvo, vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji). V okviru podpornih storitev za osebe z motnjami v duševnem razvoju imajo pomembno vlogo v lokalnem okolju Varstveno delovni center Kranj, Osnovna šola Helene Puhar Kranj in nevladne organizacije.

MO Kranj izvaja program Enkratna socialna pomoč, ki je namenjena socialno najbolj ogroženim občanom, ki so se zaradi določenih vzrokov, praviloma nastalih brez njihove krivde, v določenem obdobju znašli v situaciji, ko potrebujejo pomoč in nimajo dovolj sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb, za kar je v letu 2023 namenila 56.138 €. Izvaja pa tudi storitev »pomoč družini na domu« - socialna oskrba na domu, ki je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, vendar se zaradi starosti ali hude invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo. MOK je v letu 2023 temu namenila 21.941,10 €.

MO Kranj doplačuje oskrbne stroške v institucionalnem varstvu v posebnih socialnih zavodih in v domovih za starejše. MO Kranj je doplačevala razliko med pokojnino in oskrbnimi stroški za v povprečju na mesec 53 upravičencev v posebnih socialnih zavodih in varstveno delovnih centrih in 75 upravičencev v domovih za starejše. MO Kranj je v letu 2023 oz. do septembra doplačala skupno 1.280.094 € oskrbnih stroškov v institucionalnem varstvu, in sicer v posebnih socialnih zavodih 717.223 €, v domovih za starejše pa 562.870 €.

Invalidske organizacije so v lokalnem okolju zelo aktivne in veliko doprinesejo k boljšemu življenju članov in drugih ranljivih skupin. MO Kranj delno financira programe invalidskih organizacij in društev preko javnega razpisa, za kar je v letu 2023 namenila 65.014 €.

Medobčinsko društvo invalidov Kranj je svojim članom nudilo laično pomoč s področja zakonodaje in druge informacije. V kolikor je prišlo do zahtevnejših informacij ali pravnega svetovanja, so člane napotili na Pravno informacijski center. Društvo je v letu 2023 obiskalo in obdarilo s paketom pomoči 131 nepokretnih in težko okretnih invalidov. 49 socialno ogroženim invalidom je bila dodeljena enkratna pomoč v obliki živilskega paketa. Društvo je obiskalo 41 težje obolelih članov. Društvo je za svoje člane organiziralo Izlet v neznano in številne druge ogledne. Skozi organizacijo raznih seminarjev in predavanj so invalidi pridobivali nova znanja na področju usposabljanja za aktivno življenje in delo.

V Centru Korak koordinirajo in vodijo dve podporni skupini za svojce uporabnikov storitve: podporno skupino za starše uporabnikov in sorojence ter podporno skupino za partnerje oseb s pridobljeno možgansko poškodbo. V centru so v letu 2023 redno sodelovali z 20 prostovoljci, le-ti so pri njih opravili 1930 ur prostovoljnega dela. Poleg tega so sodelovali še z desetimi prostovoljci, ki so v njihovem programu sodelovali le občasno - pri določenih dogodkih. Prostovoljci imajo v centru zagotovljeno redno mentorstvo, v letu 2023 pa je bila zanje kot novost vpeljana tudi podporna skupina s strokovnim vodenjem. V mesecu marcu je Center Korak organiziral dobrodelni koncert v Kulturnem hramu Ignacija Borštnika v Cerkljah. Izkupiček od prodaje vstopnic je bil namenjen nakupu terapevtskega pripomočka Neofect Smart Glove – ki je namenjen terapiji in rehabilitaciji premikanja, koordinacije in reakcij uporabnikovih rok v okviru DT v Centru Korak.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Kranj je organiziralo humanitarne akcije in zbiranja sredstev za pomoč invalidom. Sodelovalo je z lokalnimi socialnovarstvenimi zavodi. Za članice in člane izvajajo šest posebnih socialnih programov:

- Preprečevanje in blaženje socialnih ter psihičnih posledic izgube vida: v okviru tega programa je društvo nudilo svetovanje in pomoč pri uveljavljanju pravic slepih in slabovidnih oseb, seznanjanje z možnostmi in pomoč pri uveljavljanju pravic, pomoč pri zaposlovanju, pomoč pri vključevanju v rehabilitacijo, šolanje.., svetovanje v zvezi z izboljšanjem socialnih zmožnosti
- Usposabljanje za aktivno življenje slepih in slabovidnih oseb,
- Podpora in usposabljanje slepih in slabovidnih oseb pri uporabi tehničnih pripomočkov,
- Izobraževanje, opismenjevanje in izvedba kulturnih aktivnosti slepih in slabovidnih,
- Šport, šah in rekreacija slepih in slabovidnih,
- Osebna asistenca in nega slepih in slabovidnih oseb).

Predstavniki društva so izvajali obiske na domu težjega ali socialno ogroženega člana. Društvo enkrat letno obiše vse člane starejše od 80 let na njihovem domu ter organizira redno letno srečanje članstva na Okroglem. Organizirali so programe za druženje članov: ročna dela v prostorih društva, izvedba slikarskih delavnic v prostorih društva. Društvo je organiziralo tudi strokovne in družabne ekskurzije in večdnevni izobraževalni seminar. Društvo je izvajalo pomoč na domu in osebno asistenco, motivacijske in terapevtske delavnice, psihosocialno podporo in svetovanje.

Društvo paraplegikov Gorenjske skozi vse leto zbira sredstva za nakup pripomočkov za gibanje in odpravo arhitekturnih ovir (npr. športnih vozičkov, prilagoditev stanovanja, ipd.). Svetovali in pomagali so pri nabavi in dobavi ortopedskih pripomočkov in prilagajanju bivalnega okolja. Vsak član se lahko obrne na društvo po pomoč v tiski ali po nasvete, kako lažje in bolje živeti z gibalno oviranostjo. Društvo je seznanjalo člane z vsemi novostmi na področju zdravstvenega zavarovanja pri pridobitvi ustrežnejših ortopedskih pripomočkov, glede invalidnin. V celem letu so svetovali 70 uporabnikom. S starejšimi člani so vzdrževali socialne stike preko telefonskih pogovorov ali obiskov na domu in obiskali vse člane, ki prebivajo v Domu starejših občanov. Članom, ki so se znašli v finančni tiski, so pomagali z enkratnim nakazilom. Finančno so pomagali tudi članom, ki so si urejali bivalne prostore. Članom društva so na sedežu društva nudili masaže ter izvedli tridnevno srečanje v Semiču za člane in prostovoljce. Društvo je v letu 2023 organiziralo številna srečanja, izlete, predavanja, ustvarjalnih delavnic, in sicer: izlet v Planico, srečanje članic ob dnevu žena, tradicionalni piknik za člane, svojce in prostovoljce, izlet v Minimundus, prednovoletno srečanje, predavanje o obrazno refleksni terapiji, kopalni dan v Pacugu. Društvo vsem svojim članom in njihovim svojcem nudi možnost počitnikovanja v počitniškem stanovanju v Novigradu.

Društvo Sonček, Gorenjsko društvo za cerebralno paralizo je v letu 2023 skladno s pogodbo z MDDSZ izvajalo storitev osebne asistencе, o čemer mesečno poročajo Ministrstvu, kjer so zavezani tudi rednim revizijskim pregledom, tako za področje pogodbe, kot zaradi obsega poslovanja nazadnje v jeseni 2023 kot predrevizijski postopek za celotno leto 2023.

V sklopu osebne asistencе izvajajo program za 34-39 uporabnikov, za kar imajo redno zaposlenih za različne obsege tedenskih ur do 80 osebnih asistentov. Število se med letom spreminja, odvisno od potreb

uporabnikov ali novih zaposlitev. Konec leta so imeli zaposlenih 75 osebnih asistentov in preko podjemnih pogodb še dodatno 27 asistentov za skupaj 38 uporabnikov.

5. Dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov

Iz poročila Urada za gospodarske dejavnosti in promet, št. 371/2023-41-402103, z dne 20. 10. 2023, ki ga je pripravila Saša Pančur izhaja, da je MOK na podlagi 'Idejne zasnove odprave arhitekturnih ovir za gibalno omejene v mestnem območju Mestne občine Kranj', ki jo je aprila 2019 izdelalo projektantsko podjetje APARH, Aleš Peternel s.p., že četrto leto zapored pristopila k sistematičnem izvajanju ukrepov, ki bodo invalidom olajšali dostop do nekaterih ciljev (npr. okolica šolskih objektov, trgovin, avtobusnih postajališč, ipd.). V letu 2023 je bil poudarek na izvedbi ukrepov na širšem območju Kranja, kjer je veliko pešcev in kolesarjev, prehodi pa še niso urejeni s poglobljenimi robniki.

Do oktobra 2023 je bilo opravljenih več terenskih ogledov na predlaganih lokacijah, pri tem je bilo ugotovljeno in izvedeno sledeče:

1. Partizanska cesta 35 - letni bazen	
zbirna mestna cesta LZ 183521 Partizanska c.-Rupa	
KS Vodovodni stolp	
Stanje aprila 2023: robničke je treba poglobiti obojestransko	Stanje oktobra 2023: robničke so urejene s poglobljenimi robniki
	

2. Britof 188 - odcep za Oljarico	
lokalna cesta LC 183181 Kranj-Britof	
KS Britof	
Stanje aprila 2023: robničke je treba poglobiti enostransko	Stanje oktobra 2023: robničke so urejene s poglobljenimi robniki
	

3. Smedniška cesta 62A - pri piceriji Tonač	
lokalna cesta LC 251012 Brezovec-Trboje-Kranj	
KS Čirče	
Stanje aprila 2023: robnike je treba poglobiti obojestransko	Stanje oktobra 2023: robniki so urejeni s poglobljenimi robniki
	

4. Med Iskro in Goodyear Savo na Laborah	
državna cesta Kranj-Škofja Loka (regionalna cesta I. reda, odsek 1109) (Iskra)	
KS Stražišče	
Stanje aprila 2023: robnike je treba poglobiti obojestransko	Stanje oktobra 2023: robniki so urejeni s poglobljenimi robniki
	

Stanje aprila 2023: robnike je treba poglobiti obojestransko	Stanje oktobra 2023: robniki so urejeni s poglobljenimi robniki
	

5. Med Iskro ISD in železniško postajo	
državna cesta Kranj (Iskra-Labore) (regionalna cesta II. reda, odsek 0210) (Iskra)	
KS Gorenja Sava	
Stanje aprila 2023: robničke je treba poglobiti obojestransko	Stanje oktobra 2023: robničke so urejene s poglobljenimi robniki
	

6. Škofjeloška cesta 6 (Goodyear)	
lokalna cesta LC 183011 KR-Stražišče-Bukovščica- Ševlje	
KS Stražišče	
Stanje aprila 2023: robničke je treba poglobiti obojestransko	Stanje oktobra 2023: robničke so urejene s poglobljenimi robniki
	

7. Škofjeloška cesta 18 (Župnija Kranj – Šmartin)	
lokalna cesta LC 183011 KR-Stražišče-Bukovščica- Ševlje	
KS Stražišče	
Stanje aprila 2023: robničke je treba poglobiti obojestransko	Stanje oktobra 2023: robničke so urejene s poglobljenimi robniki

8. Škofjeloška cesta 20 (trgovina MAK)

lokalna cesta LC 183011 KR-Stražišče-Bukovščica- Ševlje

KS Stražišče

Stanje aprila 2023:
robnike je treba poglobiti enostransko

Stanje oktobra 2023:
robniki so urejeni s pogobljenimi robniki

9. Pševska cesta 55

lokalna cesta LC 183011 KR-Stražišče-Bukovščica- Ševlje

KS Stražišče

Stanje aprila 2023:
robnike je treba poglobiti obojstransko

Stanje oktobra 2023:
robniki so urejeni s pogobljenimi robniki

10. Delavska cesta 5	
zbirna mestna cesta LZ 183451 Gorenjesavska c.-Delavska c.	
KS Stražišče	
Stanje aprila 2023: robnike je treba poglobiti obojestransko	Stanje oktobra 2023: robniki so urejeni s poglobljenimi robniki
	

11. Zadrúžna ulica 11 - OŠ Janeza Puharja, PŠ Primskovo	
mestna cesta LK 187751 Zadrúžna ulica	
KS Primskovo	
Stanje aprila 2023: robnike je treba poglobiti enostransko	Stanje oktobra 2023: robniki so urejeni s poglobljenimi robniki
	

V letu 2023 je bilo na novo, s poglobljenimi robniki, urejenih 11 lokacij, v sledečih krajevnih skupnostih:

Krajevna skupnost	Število novo urejenih prehodov za pešce s poglobljenimi robniki
Britof	1 (enostransko)
Čirče	1 (obojestransko)
Gorenja Sava	1 (obojestransko)
Primskovo	1 (enostransko)
Stražišče	6 (1 enostransko, 5 obojestransko)
Vodovodni stolp	1 (obojestransko)
SKUPAJ	11

Skupni strošek za izvedbo poglobljenih robnikov na vseh lokacijah je znašal 19.498,61 EUR (z DDV), od tega 9.204,97 EUR (z DDV) za izvedena dela ob državnih cestah in 10.293,64 EUR (z DDV) za izvedena dela ob občinskih cestah.

V letu 2023 so se namestile taktilne oznake na parkirišču P+R na Zlatem polju pri objektu in kolesarnici. Taktilne oznake so se namestile tudi pred vsemi prehodi in na obeh avtobusnih postajališčih pri rekonstrukciji ceste Praše – Mavčiče. Taktilne oznake so se namestile tudi na Kolesarski povezavi 7, na delu od mosta čez Savo.

V letu 2023 so se za vozila invalidov namestila tudi nova parkirna mesta, in sicer na parkirišču P+R na Zlatem polju štiri parkirna mesta in na parkirišču standard eno parkirno mesto. Poleg teh parkirnih mest je MOK v letu 2023 na novo zarisala invalidna parkirna mesta še na naslednjih lokacijah:

- pri cerkvi Sv. Kancijana v starem mestnem jedru Kranja
- pred vstopom v staro mestno jedro, nasproti parkirišča Čebelica
- v bližini objekta na naslovu Šorlijeva ulica 31
- ob objektu na naslovu Ulica Janeza Puharja 3
- v bližini objekta na naslovu Savska cesta 6
- ob objektu na naslovu Valjavčeva ulica 9 in
- pred objektom na naslovu Trg Prešernove brigade 8A.

V okviru odpravljanja arhitektonskih ovir v javnih stavbah so se v stavbi Mestne občine Kranj uredile klančine, ki so nujno potrebne za dostopnost invalidov, za kar je bilo namenjenih 42.371 €. S tem ukrepom smo invalidom omogočili dostop do vseh pisarn v poslovni stavbi Mestne občine Kranj.

V MO Kranj deluje Prostofer, trajnostni vseslovenski prostovoljski projekt za mobilnost starejših in invalidov, ki je namenjen občankam in občanom nad 65 let, mlajšim upokojujencem in invalidom, ki ne vozijo sami, imajo slabše povezave z javnim prevozom, so prejemniki socialne pomoči, imajo nizke pokojnine in nimajo sorodnikov, ki bi jim nudili prevoz. V letu 2023 je MOK za projekt Prostofer namenila 18.000 €. Povpraševanje po brezplačnih prevozih je bilo v letu 2023 veliko. Vozniki prostovoljci so do septembra opravili 600 prevozov z dvema e-voziloma. Mestna občina Kranj je v avgustu 2023 javnost pozvala, da se pridružijo kot prostovoljni vozniki projektu Prostofer.

Društvo paraplegikov Gorenjske s prirejenim kombiniranim vozilom Citroen Jumper opravlja program prevozov. V prvi vrsti je namenjen prevozu članov, ki nimajo lastnega prevoza ali tistim, ki imajo težave s transportom z osebnim avtomobilom. Zaposlenemu šoferju so še za eno leto podaljšali pogodbo o zaposlitvi. Prevozi v letu 2023 so se izvajali praktično vsakodnevno, največ prevozov je bilo opravljenih v zdravstvene ustanove, sledijo prevozi na srečanja ter prevozi za druge potrebe članov. V letu 2023 je bilo 458 opravljenih prevozov in 506 prepeljanih oseb.

Dne 30. 6. 2023 je na Mestni občini Kranj potekala 2. seja Sveta gorenjske regije, na kateri je g. Peter Robnik, Društvo paraplegikov Gorenjske, prisotnim predstavil delovanje društva. Med drugim izvajajo, kot že zgoraj omenjeno, tudi prevoze s svojim kombiniranim vozilom. Na Svet gorenjske regije so se obrnili s problematiko financiranja in predlogom sofinanciranja izvajanja programa prevoza, kar bi zagotovilo izvajanje tega nujno potrebnega programa tudi v prihodnje. Predlog je bil, da bi od vključno leta 2024 naprej gorenjske občine pristopile k zagotovitvi pravnih podlag za ureditev sofinanciranja stroškov prevozov članov Društva paraplegikov Gorenjske, sorazmerno glede na število članov po posameznih občinah, v predvideni višini med ocenjenim letnim stroškom in sofinanciranim delom, ki ga društvu za prevoze krije Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij. Na seji Sveta gorenjske regije, dne 30. 6. 2023 sta bila sprejeta dva sklepa, in sicer, da občine preverijo zakonsko podlago za izvedbo predlaganega sofinanciranja ter da BSC Kranj pripravi dopis glede omenjene problematike in ga pošlje pristojnemu ministrstvu, Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, Skupnosti občin Slovenije, Združenju občin Slovenije in Združenju mestnih občin Slovenije.

V letu 2023 je v mestnem prometu Kranj vozilo 16 avtobusov, 1 kombi in vozilo Kranvaj. Vseh 16 avtobusov ima prostor za osebe z oviranostmi in otroške vozičke ter nagib, ki gibalno oviranim osebam omogoča lažji vstop. Vseh 16 avtobusov mestnega prometa ima tudi vstopno klančino za potnike na invalidskih vozičkih in za potnike z otroškimi vozički. V letu 2023 so bili v promet vključeni 4 novi električni avtobusi, ki so začeli voziti v mesecu maju. Avtobusi so vozili po vseh progah mestnega prometa, kjer je to omogočeno,

saj so na ta način želeli čim več uporabnikom omogočiti vožnjo z novimi avtobusi. Vozniki avtobusov so opravili izobraževanje glede pravilne uporabe in oskrbe s potniki z oviranostmi, da bi zagotovili varno in udobno vožnjo za vse potnike.

Električni avtobus vključen v promet v maju 2023

Na osnovni šoli Orehek so poleti sanirali glavni vhod. Dodan je bil jekleni podporni profil ostrešja, ki je omogočil, da sta se lahko odstranila podporna stebra. S tem so, kljub že obstoječi klančini, sprostili in olajšali vstopanje v šolo učencu, ki je na vozičku, bodisi z vozičkom ali s posebnim triciklom, ki je bilo zaradi stebra prej oteženo.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Kranj spremlja posege v prostor, ki bi lahko vplivali na kakovost življenja slepih in slabovidnih, saj je funkcionalna in praktična dostopnost grajenega okolja za invalide, starejše in druge osebe, katere imajo težave pri gibanju, orientaciji in podobno, izrednega pomena. Z veseljem opažajo, da so se popravile napačno nameščene taktilne oznake v okviru rekonstrukcije Ceste Staneta Žagarja. Prvotna taktilna oznaka je namreč slepega uporabnika, namesto na prehod za pešce, usmerjala naravnost na sredino križišča. Jih pa žalosti, da v Mestni občini Kranj v sistemu KR s kolesom, še dandanes ni niti enega samega tandem kolesa, ki ne bi bil le dobrodošla oblika rekreacije in mobilnosti za slepe in slabovidne osebe, temveč bi ga s pridom lahko uporabljali tudi drugi uporabniki, ki iz takih ali drugačnih razlogov ne morejo kolesariti.

Mestna knjižnica Kranj je v letu 2023 v sodelovanju z Zavodom RISA organizirala delavnico 20 minut za lahko branje, ki je bila namenjena strokovni javnosti. Pričeli so s pripravo posebne zbirke Beremo zlahka (Lahko branje), ki bo namenjena uporabnikom s posebnimi potrebami. Varstveno delovni center je izvajal delavnico bralnega kluba v VDC, ki je potekala v sodelovanju z Mestno knjižnico Kranj. Uporabniki so skupaj izbrali nabor tem in besedil, ki so jih želeli brati in poslušati. S tem so spodbujali bralno pismenost uporabnikov, kulturno inteligenco in jezikovne zmožnosti.

V Centru korak so v letu 2023 izvajali skupinsko aktivnost »Lahko branje« – dostopnost do informacij. Za ozaveščanje in razvoja lahkega branja so skrbeli na naslednje načine:

- pisanje receptov v lahkem branju za interno kuharsko knjigo,

- urejanje tedenskega jedilnika v lahkem branju na oglasni deski RE,
- dopolnitev knjižne police v interni knjižnici z vsebinami v lahkem branju,
- prevajanje zgodbe v lahko branje (posamezni uporabniki),
- ozaveščanje o dostopnosti do internih pravilnikov in pritožbene poti v lahkem branju (na oglasnih deskah),
- aktivna udeležba na razstavi: Dan lahkega branja v MKK Slovenj Gradec (sodelovali so z gradivom v lahkem branju)
- v sodelovanju z Zavodom Risa smo zaključili projekt DIGI-SCENA (projekt digitalne aktivacije za socialno vključenost in enakopravnost),
- aktivna udeležba na delavnici lahkega branja zavoda Risa v MK Kranj.

Uporabnikom omogočajo uporabo prilagojene računalniške opreme in krepijo digitalno pismenost.

Utrinek s projekta DiGi-scena

6. Vzgoja in izobraževanje

MO Kranj je v letu 2023 zagotavljala sredstva za sofinanciranje Osnovne šole Helene Puhar Kranj v višini 136.600€.

Osnovna šola Helene Puhar Kranj je osnovna šola s prilagojenim programom. Šolo obiskujejo tudi učenci iz sosednjih občin (Občina Tržič, Občina Naklo, Občina Šenčur, Občina Cerklje na Gorenjskem, Občina Jezersko, Občina Preddvor). Te občine po pogodbi o sofinanciranju krijejo delež stroškov za svoje učence na podlagi mesečnih zahtevkov s strani MO Kranj. Število učencev te šole je pogojeno z zakonodajo in doktrino, po kateri se otroci s posebnimi potrebami vključujejo tudi v običajne osnovne šole. Zato ima šola močno terensko svetovalno službo. V okviru plač prispevamo za 20 ur jutranjega varstva, poleg tega pokrивamo še 0,23 delovnega mesta čistilke. V okviru sredstev za izdatke za blago in storitve zagotavljamo sredstva za pokrivanje stroškov za delovanje šole: od elektrike, komunalnih storitev, ogrevanja, varovanja, do drugih materialnih stroškov (najemnina šolskih prostorov), izvajanje mobilne službe za terapevtsko obravnavo otrok. MO Kranj zagotavlja tudi sredstva za prevoze otrok s posebnimi potrebami. V letu 2023 je MOK temu namenila 101.849 €.

Del sredstev je namenjenih za izvajanje tekočih vzdrževalnih del in nabave opreme, vse na podlagi letnega finančnega načrta zavoda, poraba sredstev pa je po namenih na podlagi uskladitve s šolo opredeljena tudi v vsakoletni pogodbi o financiranju zavoda s strani MO Kranj.

MO Kranj zagotavlja sredstva za sofinanciranje otrok s posebnimi potrebami v vrtcih, ki so vključeni v vrtce v letu 2023 oz. do oktobra, skupaj v višini 724.188 €, od tega:

- za plačilo dodatne strokovne pomoči za otroke s posebnimi potrebami, ki so vključeni v redni oddelek vrtca + dodatni strokovni kader za otroke, ki so vključeni v razvojni oddelek Mojca 667.733 €,
- za plačilo delovnega terapevta (razvojni oddelek enota Mojca – Kranjski vrtci) 19.637 €,
- stroški za oblikovanje oddelka z manjšim številom otrok zaradi vključitve otroka s posebnimi potrebami 36.819 €.

Mestna knjižnica Kranj je v sodelovanju z razvojnim oddelkom Kranjskih vrtcev – enota Mojca pripravila razstavo z naslovom Avtizem. Z maskoto knjižnice Modrim psom so večkrat obiskali razvojne oddelke otrok v vrtcu in jim popestrili dan s pripovedovanjem pravljice. Okrepili so sodelovanje z Osnovno šolo Puhar. V knjižnico so tedensko prihajale skupine na pravljичne urice in preživljale določen čas v knjižnici, kjer so jim pripravili za njih prilagojene različne vsebine in knjižna priporočila.

Zavod Kranjski vrtci na področju Aktivnosti za integracijo otrok in mladostnikov in mladostnic z oviranostmi v sistem redne vzgoje in izobraževanja skladno z Zakonom o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami izvaja:

- Dodatno strokovno pomoč socialnega, specialnega ali inkluzivnega pedagoga in logopeda za 85 otrok in sicer na podlagi INPD ali MDT ali odločitve Strokovne skupine zavoda, skupaj v obsegu 200 ur/teden s 6 zaposlenimi učitelji (vzgojitelji za zgodnjo obravnavo)
- Fizično pomoč 15 otrokom, ki jim je na podlagi INPD ali MDT ali odločitve Strokovne skupine zavoda določen Spremljevalec gibalno oviranim in sicer z zaposlitvijo 14 spremljevalcev
- Timsko terapevtsko obravnavo (logoped, fizioterapevt s specialnimi znanji, delovni terapevt s specialnimi znanji) vseh otrok (30) vključenih v oddelke prilagojenega programa

Učitelji in učiteljice na šolah osveščajo otroke in mladostnike o invalidski problematiki z določenimi vzgojnimi in izobraževalnimi vsebinami največkrat v okviru določenega predmeta. Na Osnovni šoli Matije Čopa Kranj se tako na primer v četrtilih razredih pogovarjajo o tematiki v okviru predmeta družba, ko govorijo o spoštovanju, sodelovanju, predsodkih ipd. V prvih in drugih razredih se problematika invalidov približa preko slikanic. Na OŠ Simona Jenka je bil v 5. razredu cel dan namenjen spoznavanju oseb, ki imajo težave pri arhitektonskih ovirah, so na vozičku, slepi in slabovidni. Skupaj s predstavniki različnih društev so učenci preizkušali npr. odbojko za slepe. V 7. razredu so en dan namenili spoznavanju različnosti: ADHD, diskalkulija, napisovalne težave. V vseh razredih se je vsaj ena ura pri urah oddelčne skupnosti namenila spoznavanju različnosti med nami.

Na Osnovni šoli Orehek so v letu 2023 pripravljali tako podporno okolje za učence invalide, kot tudi odpravljali grajene ovire. V okviru projekta Veveriček gre v šolo, katerega cilji so spoznavanje, razumevanje in spoštovanje drugačnosti, s v vrtcu in na razredni stopnji spoznavali posamezne skupine ljudi s posebnimi potrebami, spoznavali in izvajali različna naravna gibanja s posebnimi omejitvami (zavezanimi očmi, nogami, kleče...) in spoznavali drugačnost v umetnostnih besedilih.

Dijaki 1. letnika Srednje ekonomske, storitvene in gradbene šole Kranj so v septembru 2023 obiskali Varstveno delovni center Kranj. V okviru vseživljenjskega in projektne učenja so jim skušali predstaviti storitev in vrednote VDC Kranj. Pogovarjali so se o spoštovanju in pravici uporabnikov, da so enakopravno vključeni v družbeno življenje in delovno okolje ter da opravljajo koristno, njihovim zmožnostim primerno delo.

V okviru osveščanja otrok in mladine o invalidski problematiki so v Centru Korak, Kranj v letu 2023 okrepili preventivno delovanje v lokalnem okolju. Poleg štirih sklopov preventivnih delavnic za skupaj približno 90 učencev predmetne stopnje O.Š. Simona Jenka v Kranju (že tradicionalno sodelovanje), so na prošnje

omenjenih vzgojno-izobraževalnih zavodov izvedli tudi preventivno delavnico v Biotehniškem centru Naklo in na Srednji ekonomski, storitveni in gradbeni šoli, Kranj.

Organizirali so dogodek »Dan za naše otroke«, katerega namen je ozaveščanje mladih o pomembnosti sprejemanja drugačnosti, medgeneracijsko povezovanje in trening socialnih veščin njihovih uporabnikov, se je v letu 2023 vključilo 19 otrok. Od tega 8 otrok/vnukov uporabnikov in 11 otrok zaposlenih. Izvajale so se skupinske povezovalne igre, kreativne delavnice z glino in risanjem, športne in družabne igre.

Dogodek »Dan za naše otroke«

Društvo paraplegikov Gorenjske deluje preventivno in izvaja preventivna predavanja o posledicah prometnih nesreč in posledicah poškodbe hrbtenjače tudi v osnovnih šolah. Predavanja so izvedli na OŠ Naklo in OŠ Škofja Loka mesto in OŠ Ivana Groharja Škofja Loka. K sodelovanju so povabili več OŠ na Gorenjskem. Že dalj časa uspešno sodelujejo z Ljudsko univerzo Kranj, in Zdravstveno fakulteto v Ljubljani.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Kranj je izvedlo izobraževalne delavnice in seminarje, nudili so tudi pomoč pri izobraževanju. V okviru njihovih posebnih socialnih programov so izvajali dopolnilno učno pomoč za slepe in slabovidne uporabnike na njim prilagojen način. Pomoč nudijo osnovnošolcem, srednješolcem in študentom, pri čemer jim nudijo tudi finančno pomoč za delno kritje nakupa tehničnih pripomočkov s katerimi si olajšajo izobraževalne procese.

Učenci OŠ Helene Puhar Kranj so bili v maju leta 2023 ob ustrezni strokovni podpori en teden vključeni v Varstveno delovni center Kranj, in sicer v storitev vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji z namenom spoznavanja njihove storitve.

Ljudska univerza Kranj je imela v letu 2023 v srednješolski program vključenega enega odraslega invalida na invalidskem vozičku.

V Kranjskih vrtcih je bilo v letu 2023 v sklopu skupaj 308,75 delavcev, zaposlenih tudi 16 oseb s statusom invalida, katerim so, skladno z zahtevami iz Odločbe ZPIZ, prilagodili delovno mesto.

7. Delo, zaposlitev, materialna in socialna varnost

Zavod RS za zaposlovanje izvaja vse aktivnosti za zaposlovanje invalidnih oseb na območju Mestne občine Kranj. Ključna naloga nas vseh je, da ozaveščamo delodajalce o pomenu zaposlovanja invalidnih oseb, pozitivnem vplivu zaposlitve na njihovo samozavest, delovno vključenost, kakor tudi vplivu na ostale zaposlene, ki lahko izkažejo svojo solidarnost, pripravljenost na prilagajanje in sodelovanje. Izvajalci zaposlitvene rehabilitacije na Gorenjskem so Centerkontura, s sedežem v Kranju in Zavod Jelša, s sedežem na Jesenicah. Invalide z okvaro sluha napotimo k izvajalcu Racio (obravnave potekajo v Kranju), z okvaro vida pa na Univerzitetni rehabilitacijski inštitut - Soča, Ljubljana (obravnave potekajo v Ljubljani).

V letu 2023 so na Zavodu sklicali 6 rehabilitacijskih komisij. Skupno je bilo na teh komisijah obravnavanih 12 občanov Mestne občine Kranj. Vsem je bila vloga ugodena, pridobili so status invalida in se vključili v proces zaposlitvene rehabilitacije.

Na območju Občine Kranj delujejo naslednji zaposlitveni centri: ZC List, ZC Sidar Žabnica, ZC Korak, d.o.o., socialno podjetje; Kranjski ZC, ZC Fundacije Vincenca Drakslerja Kranj. Občani Kranja se zaposlujejo tudi v ZC v Ljubljani in Škofji Loki.

Na območju Mestne občine Kranj ima sedež le eno invalidsko podjetje: Sava Medical in storitve d.o.o., Škofjeloška cesta 6, Kranj. Se pa občani Kranja zaposlujejo tudi v invalidskih podjetjih v bližini, zlasti v podjetjih Lokateks d.o.o, Sibio IP, CSS d.o.o., Domel IP. D.o.o. in Prizma IP d.o.o., vse Škofja Loka; Mercator IP, ENOTA Kranjski kolaček v Naklem, nekateri tudi v IP v Ljubljani.

Mestna občina Kranj je v letu 2023 sofinancirala tudi programe javnih del za osebe s statusom invalida. Vključenih je bilo 10 invalidov, izvajalci pa so bili:

- Dom upokojencev Kranj
- Zavod za šport Kranj
- Osnovna šola Staneta Žagarja Kranj
- Osnovna šola Matije Čopa Kranj
- Center za socialno delo Gorenjska
- Gorenjski muzej Kranj.

MO Kranj je v letu 2023 sofinancirala tudi programe javnih del izvajalcem, ki skrbijo za invalidne osebe, in sicer: Zvezi Sonček, Centru KORAK za osebe s pridobljeno možgansko poškodbo, Medobčinskemu društvu slepih in slabovidnih Kranj, Varstveno delovnemu centru Kranj. V teh programih je bilo udeleženi šest brezposelnih oseb.

MOK je v letu 2023 sofinanciranju programov javnih del za osebe s statusom invalida namenila sredstva v višini 35.039 €.

V upravi MO Kranj je zaposlen invalid, ki opravlja delo v arhivu.

Zaposlitveni center Korak, d.o.o., so.p. omogoča zaposlitev 11 invalidom.

Na osnovi Zakona o socialnem varstvu se iz proračuna RS zagotavljajo sredstva za denarne socialne pomoči tistim posameznikom, ki si materialne varnosti ne morejo zagotoviti sami, in sicer zaradi okoliščin, na katere ne morejo vplivati. Poleg denarnih socialnih pomoči, ki jih je po zakonu dolžna zagotavljati država, se je za pomoč najšibkejšim občankam in občanom zavezala tudi MO Kranj. Na osnovi Odloka o

zagotavljanju socialno varstvenih dejavnosti v MO Kranj iz proračuna zagotavlja sredstva za enkratne denarne pomoči, namenjene občanom, torej tudi osebam s posebnimi potrebami. V letu 2023 je MOK namenila sredstva v višini 68.232 € za enkratne denarne socialne pomoči. Pomoč lahko dobijo tudi pri drugih humanitarnih organizacijah kot so Rdeči križ s pomočmi v denarni in materialni obliki, Karitas z denarnimi in materialnimi pomočmi itd..

Mestna občina Kranj je v letu 2023 podporo institucijam izkazala preko nakupa izdelkov, poslovnih daril iz okvira programa socialnovarstvenih storitev, zaposlitvenih centrov, socialnih podjetjih in sicer:

- Društvu paraplegikov Kranj, kjer smo naročili novoletne in rojstno dnevne čestitke (565 kom),
- VDC Kranj, kjer smo naročili novoletna darila piškotnica (350 kom) in podkev za srečo, kot rojstnodnevno darilo za zaposlene (150 kom).

Varstveno delovni center Kranj izvaja socialno varstveno storitev vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji - organizirano obliko varstva, v dnevni obliki, ki odraslim invalidnim osebam v skladu z njihovimi sposobnostmi, daje možnost aktivnega vključevanja v družbeno življenje in delovno okolje. Z organizirano skrbjo, vodenjem in varstvom ter zaposlitvijo pod posebnimi pogoji odraslim telesno in duševno prizadetim osebam, omogoča ohranjanje pridobljenih znanj ter razvoj novih sposobnosti v neposredni bližini doma. S tem se ohranja nenadomestljiva vloga družine v smeri čustvene opore in ohranjanja občutka varnosti. Za potrebe celodnevnega varstva imajo bivalno skupnost v Škofji Loki. MO Kranj zagotavlja sredstva Varstvenemu delovnemu centru Kranj za dvig kakovosti življenja varovancev, to je odraslih oseb z motnjami v duševnem razvoju, in sicer sofinancira različne obogatitvene enodnevne in večdnevne programe, za kar je v letu 2023 namenila 10.683 €.

V varstveno delovnem centru – enoti Kranj sta bila v letu 2023 dva uporabnika vključena v integrirano zaposlitev v OBI Kranj. Integrirana zaposlitev je zaposlitev, ki se v okviru storitve vodenja varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji, izvaja izven VDC Kranj, z namenom vključevanja uporabnika storitve v običajno delovno okolje. Izvaja se pri naročniku, vedno ob ustrezni strokovni podpori uporabniku.

Uporabniki Varstvenega delovnega centra Kranj so maja 2023 sodelovali na dogodku Parada učenja, na katerem so predstavili zaposlitev pod posebnimi pogoji, ustvarjalno delavnico s prikazom izdelovanja enostavnih izdelkov iz gline.

Uporabniki VDC na dogodku Parada učenja

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Kranj je nudilo pomoč pri zaposlovanju slepih in slabovidnih oseb, da bi lažje in hitreje prišle do zaposlitve.

8. Družinsko in neodvisno življenje in spoštovanje osebne integritete

MO Kranj na tem področju ne deluje neposredno, vendar podpira invalidska in ostala društva, ki invalidom nudijo ustrezno podporo. Z lokalnimi društvi, predvsem z društvi reprezentativnih invalidskih organizacij, razrešuje nastale probleme, vzpodbuja družinsko življenje in spoštuje osebno integriteto občanov z zagotavljanjem celotnega sistema ukrepov, razvidnih iz ostalih točk, preko katerih je ljudem z različnimi oblikami oviranosti zagotovljena raznovrstna podpora pri aktivnem vključevanju v vsakdanje življenje.

Društva v okviru osebne asistencije in drugih socialnih programov nudijo svojim članom različne storitve, namenjene opravljanju temeljnih dnevnih opravil, podpornih dnevnih opravil, spremstvu pri prostočasnih in drugih dejavnostih za socialno vključevanje ter pomoč pri komunikaciji. Naloge osebnih asistentov so predvsem v pomoči pri jemanju zdravil, pomoči pri gibanju in orientaciji, pomoči pri komunikaciji in pridobivanju informacij, vzdrževanju osebne in higijene v bivanjskem prostoru, higieni oblačil, pomoči pri pripravi hrane, pomoči pri vključevanju v okolje, prevoz in spremljanje. Drugi socialni programi omogočajo različne oblike druženja invalidov in njihovih svojcev (izleti, srečanja, delavnice itd.) ter preprečujejo socialno izključenost.

Center Korak, Kranj je posameznim uporabnikom njihove storitve nudil pomoč pri uveljavljanju pravice do osebne asistencije, kadar so ocenili, da jo v domačem okolju nujno potrebujejo in zadeva brez njihove pomoči ni bila oz. ne bi bila udeležena. Svetovanje in pomoč na domu je ponujena kot možnost, s katero skušajo doseči boljšo kvaliteto bivanja v uporabnikovem domačem okolju, predvsem ob šibki socialni mreži uporabnika.

V letu 2023 je bilo izvedenih 5 obiskov na domu in sicer so se v svetovanje vključili delovna terapevtka in fizioterapevtka za svetovanje o prilagoditvi domačega okolja, psihologinja in medicinska sestra za pregled in svetovanje glede opreme ter medicinska sestra in varuhinja za pregled in svetovanje glede opreme in zdravil. Kot svetovanje za prilagoditev domačega okolja pa se je izvedlo 3-krat.

9. Skrb za zdravje

V sodelovanju z Zdravstvenim domom Kranj so uporabniki Varstveno delovnega centra Kranj v okviru promocije zdravja sodelovali na delavnicah, kjer so spoznali in preizkusili tehnike sproščanja, kako skrbimo za ustrezno ustno higieno in kako pomemben je zdrav življenjski slog ter kako zanj poskrbimo. Cilj programa so uporabnikom v teoriji in praksi, izkustveno, predstaviti načine, kako poskrbimo zase in kaj lahko naredimo, ko smo slabe volje ali vznemirjeni. Cilji so tudi okrepiti pomen zdravih življenjskih navad, ki pozitivno vplivajo na duševno in telesno zdravje človeka.

Skrbi za zdravje pa veliko posvečajo tudi invalidske organizacije, kot je opisano že v poglavju 2.

MO Kranj je v okviru sredstev javnega razpisa za sofinanciranje nevladnih organizacij na področju socialnega varstva v letu 2023 sofinancirala tudi programe namenjene invalidom in bolnikom:

- programi, ki omogočajo neodvisno življenje invalidov in drugi programi pomoči invalidom,
 - programi svetovanja, pomoč in rehabilitacije različnim kroničnim bolnikom in uporabnikom posameznih zdravstvenih storitev,
 - programi pomoči različnim starostnim skupinam in posameznikom kot osebam s posebnimi potrebami.
- Del sredstev za te programe je v letu 2023 znašal 65.014 €.

Center za krepitev zdravja Kranj je v avli MO Kranj, dne 31. 5. 2023 organiziral Dan za krepitev zdravja. Na dogodku so se aktivno in z oblico dobre volje posvetili vsakemu posamezniku ter ponujali brezplačne vsebine: testiranje telesne pripravljenosti, test hoje, analizo telesne sestave, merjenje krvnega tlaka in svetovanje, pogovor s strokovnjaki, predstavitev presejalnih programov DORA, ZORA in SVIT ter predstavitev programov Centra za krepitev zdravja Kranj.

10. Kultura

Medobčinsko društvo invalidov Kranj spodbuja kulturno dejavnost z vključevanjem invalidov v družbeno življenje skozi doživljanje kulturno umetniških storitev. S tem namenom so bili v sklopu izletov v društvo organizirani ogledi kulturnih znamenitosti krajev. Ogledali so si muzeje, razstave, knjižnice in ostale kulturno umetniške stvaritve. Redni člani imajo na razpolago dve prenosni vstopnici za Abonma v Prešernovem gledališču v Kranju.

Prireditve na kompleksu Khislstein, kjer so urejene klančine za dostop invalidov na koncertno prizorišče, so omogočale do dvema invalidoma brezplačen obisk koncerta. Uporabniki VDC Kranj so se udeležili koncerta Žige Jelarja na Gradu Khislstein, kjer so razstavili tudi svoje izdelke.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Kranj je v letu 2023v okviru svoje dejavnosti podpiralo vse zametke kulturnih aktivnosti. Tako na društvu deluje Sekcija petih slabovidnih slikark. Društvo je pripravilo več njihovih slikarskih razstav. Aktivne so tudi članice na področju ustvarjanja ročnih del. Društvo je organiziralo razstave raznih izdelkov članov. Zelo aktivni so bili tudi člani študijskega krožka, ki na srečanjih pogosto obravnavajo teme s področja slovenske literature in umetnosti. Organizirali so tudi študijske ekskurzije. Za obisk kulturnih prireditev, ustanov, vedno organizirajo prevoz z društvenim kombijem, poleg prevoza za člane zagotavljajo tudi spremstvo.

Mestna knjižnica Kranj sodeluje z vsemi inštitucijami, ki izvajajo dejavnosti s prilagojenim programom z dejavnostmi, ki jih prilagajajo glede na potrebe in zanimanja uporabnikov. Nadgradili so aktivnosti a različnih inštitucijah, ki so namenjeni uporabnikom s posebnimi potrebami. Pričeli so z izvajanjem bralnih srečanj v treh skupinah v Centru Korak ter v 1 skupini v Varstveno delovnem centru Kranj.

Bralni klub uporabnikov VDC v sodelovanju z Mestno knjižnico Kranj

Društvo paraplegikov Gorenjske je v letu 2023 organiziralo ustvarjalne delavnice, kjer so se lotili raznih ročnih spretnosti in izdelovanja voščilnic. Na dan državnosti so izvedli likovno delavnico v prostorih društva s strokovnim mentorjem pod pokroviteljstvom JSKD. Slikarjem društva so omogočili sodelovanje na raznih slikarskih delavnicah.

Center Korak je bil vključen v projekt »Moja ustvarjalnost, tvoja ustvarjalnost, naša kultura« (nosilec Zavod O), ki je omogočal izbranim ranljivim skupinam izraz umetniškega potenciala in skrb za socialno vključenost. Ob zaključku projekta je Center Korak sklenil pogodbeno sodelovanje s slikarko A. Pavlovec, ki v centru nadaljuje aktivnost slikarskih delavnic, ki je pri uporabnikih zelo zelena. Nastala slikarska dela so nato razstavljena ob različnih priložnostih na različnih lokacijah (npr. prihajajoči dogodek sodelovanja med Mestno knjižnico Kranj in Centrom Korak v februarju 2024).

Utrinek iz slikarske delavnice

V Centru Korak je tedensko v sodelovanju z Mestno knjižnico Kranj potekala tudi bralna skupina, katere se je udeleževalo cca 20 uporabnikov.

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj je soorganiziral dobrodelni koncert »Za Bojana« v sodelovanju z MO Kranj, Rotary club Kranj, Lions club Kranj, Fundacija Vincenca Drakslerja in Janezom Štrosom vodjo projekta »Tudi Ti si angel«, nastopili so Kranjski tamburaši z gostjo Tanjo Zajc

Zupan. Dogodek je bil pretolmačen v znakovni jezik in opremljen s slušno zanko. Gledališka sekcija ima redne vaje v prostorih društva in je nastopila na gledališkem festivalu v Novi Gorici in sodelujejo tudi na vseh ostalih kulturnih dogodkih, pripravili so tudi film za filmski festival gluhih.

11. Šport in rekreacija

MO Kranj na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje izvajalcev Letnega programa športa sofinancira tudi šport invalidov, in sicer sofinanciranje dejavnosti vadbe za ciljne skupine množičnega športa invalidov. V letu 2023 je MOK za šport invalidov namenila sredstva v višini 2.140 €. Sredstva so prejela naslednja društva: Planinsko društvo Kranj, Kegljaški klub Triglav Kranj, Namiznoteniški klub B2 center, Medobčinsko društvo invalidov Kranj ter Športno kulturno prosvetno društvo slepih in slabovidnih Tomo Zupan Kranj. Člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj redno trenirajo, balinarji na balinišču Primskovo, vsak četrtek bowling v Planetu Tuš. Redno so se udeleževali državnih prvenstev v balinanju, parasmučanju, bowlingu, orientacijskem teku, badmintonu, šahu, futsalu pod okriljem Športne zveze gluhih Slovenije. Mnogi med člani redno planinarijo in so se udeleževali rekreacijskih pohodov. Naglušna članica je prehodila že vse Jakobove poti v Sloveniji. V minulem letu pa je številne uspehe dosegla tudi članica Iris Berganski na mednarodnem področju na atletskih tekmovanjih gluhih.

Medobčinsko društvo invalidov Kranj je tedensko redno organiziralo razna športna srečanja. Rekreacija in plavanje je potekalo od januarja do junija in od septembra do decembra vsako sredo v olimpijskem bazenu v Kranju, prav tako tudi bowling v Planetu Tuš. Balinanje je v času sezone potekalo na balinišču Primskovo. V društvenih prostorih sta potekala šah in pikado. Ob primernem vremenu so bili spomladi in jeseni organizirani skupinski pohodi, kolesarjenje in prstomet. Medobčinsko društvo invalidov Kranj in MOK sta izvedli državno prvenstvo ekipno v balinanju za invalide – Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paraolimpijskega komiteja, ki je potekalo 3. junija 2023 na balinišču Športnega društva Primskovo in balinišču društva Center.

Del dolgotrajne rehabilitacije v Centru Korak, Kranj je tudi rehabilitacija s pomočjo športnih aktivnosti. Uporabnikom omogočajo, da se lahko vključujejo v sledeče aktivnosti: športno plezanje (Plezarna Britof), kolesarjenje (poligon, krajše razdalje, daljše relacije), plavanje (Kranjski bazen), nordijska in terapevtska hoja (Brdo pri Kranju in okolica), namizni tenis, kegljanje (zdravilni vrt centra), košarka, badminton, zimski športi... Organizirali in izvedli so pet-dnevni poletni tabor v Pineti (Hrvaška)- vključujoč plavanje in socialno vključevanje, uporabnikom storitve omogočajo uporabo fitnes naprav prilagojenih osebam z invalidnostjo in jih usposablajo za varno vožnjo s triciklom.

Športne aktivnosti v centru

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Kranj je nudilo pomoč pri rekreaciji in športnih aktivnostih za slepe in slabovidne, kot so vrtno in stezno kegljanje, showdown-namizni tenis za slepe, šah, govoreči pikado, pohodništvo, vožnjo s tandem kolesom in lokostrelstvo. Za slepe in slabovidne so organizirali rekreacijo in treninge slepim in slabovidnim prilagojenih športnih panogah.

Varstveno delovni center Kranj je vsako sredo organiziralo plavanje na notranjem in zunanjem bazenu Kranj. Cilji programa so učenje, ohranjanje in krepitev plavalnih spretnosti in koordinacije. Plavanje blagodejno vpliva na srčno žilni sistem, mišice, prispeva k boljši gibljivosti telesa in izboljšuje spanec uporabnikov.

Šport in rekreacija in ohranjevanje zdravja je za paraplegike, ki se tega lahko udeležijo izrednega pomena, saj vsako športno udejstvovanje dviga nivo telesnega in duševnega zdravja in manj zdravstvenih komplikacij. Pomeni pa tudi socialno vključenost. Društvo paraplegikov Gorenjske je v sklopu programa šport v letu 2023 izvajalo različne športno rekreativne panoge kot so košarka na invalidskih vozičkih, namizni tenis, tenis, streljanje z zračnim orožjem, parasmučanje, curling, parabadbinton in šah. Omogočeni so bili treningi, rekreacija in sprostitvev. Njihovim članom so omogočili enkrat tedensko razgibavanje, kondicijsko vadbo in igranje košarke na invalidskih vozičkih v športni dvorani BTŠ Naklo, dvakrat tedensko igranje tenisa na invalidskih vozičkih v dvorani TC Triglav v Kranju, dvakrat tedensko streljanje z zračnim orožjem v Škofji Loki, enkrat tedensko igranje namiznega tenisa v Ljubljani in enkrat tedensko igranje parabadbintona v Medvodah. Udeleževali so se tudi športnih aktivnosti, ki so potekale po skupnem terminskem koledarju, in sicer:

- s kombinirano ekpipo DP DBKP so tekmovali v košarki na invalidskih vozičkih na državnem prvenstvu in postali državni prvaki,
- 2 tekmovalca sta tekmovala v šahovski ligi,
- 2 tekmovalca sta tekmovala v strelski ligi z zračno pištolo,
- tekmovali so na državnem prvenstvu v curlingu,
- na državnem prvenstvu v namiznem tenisu je članica Barbara Meglič postala državna prvakinja, Andreja Dolinar pa je osvojila drugo mesto,
- parasmučar Jernej Slivnik je postal državni prvak v veleslalomu,
- udeležili so se Hrovatinovega memoriala v atletiki, kjer so v posameznih disciplinah osvojili 4 medalje,
- 5 članov se je udeležilo tudi 4 kol državnih prvenstev v atletiki.

Bili so tudi organizator enega kolo državnega prvenstva v košarki in enega kolo državnega prvenstva v šahu ter soorganizatorji tenisa na vozičkih z ZPS za 2. pokal ZPS in državnega prvenstva v tenisu na vozičkih, kjer sta njihova člana zasedla drugo in tretje mesto.

Člani društva so člani tudi državnih reprezentanc, in sicer košarka na vozičkih – 3 člani, namizni tenis – 2 člana in po en član v curlingu in parasmučanju.

12. Vera in duhovna oskrba

Tovrstne dejavnosti se izvajajo v sodelovanju med duhovniki in upravami zavodov bolnišnic in domov starejših. V letu 2023 ni bilo izvedenih nobenih posebnih aktivnosti na tem področju akcijskega načrta.

Center Korak, Kranj uporabnikom omogočajo vključevanje v okolje, tudi v zadevi duhovne oskrbe. Ko uporabniki izrazijo željo, se odpravijo na Brezje. V letu 2023 je bilo takih obiskov vsaj 5.

13. Vključenost invalidov v oblikovanje politike in načrtovanja invalidskega varstva

Vključenost invalidov v oblikovanje politike in načrtovanje invalidskega varstva se zagotavlja v okviru Sveta invalidov. Svet invalidov je strokovno in posvetovalno telo župana in s svojim delom zagotavlja celovit

pristop obravnavanja in urejanja področja invalidov v občini. Prav tako lahko sprejema pobude invalidov in invalidskih organizacij, ki jih posreduje občinski upravi.

V MO Kranj se invalidi lahko vključujejo v oblikovanje politike in načrtovanje invalidskega varstva skozi javno obravnavo predlogov dokumentov občine, kot so odloki, prostorski akti, strateški dokumenti in podobno.

Priprava proračuna za leto 2023 je potekala participatorno, kjer so lahko sodelovali tudi invalidi. Svoje želje in interese lahko predstavijo v okviru krajevnih skupnosti kot člani društev in drugih organizacij.

Direktorica Centra Korak, Kranj je del delovne skupine na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, kjer pripravljajo izhodišča za oblikovanje mreže rehabilitacije na nivoju RS.

14. Akti občine, ki urejajo vprašanja za uresničevanje pravic oseb z oviranostmi

MO Kranj je v decembru 2022 pridobila pomemben dokument za nadaljnje načrtovanje aktivnosti za uresničevanje Akcijskega načrta za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Mestni občini Kranj za obdobje 2022 – 2025, in sicer Strateški načrt dostopnosti Mestne občine Kranj.

Namen strateškega načrta je:

- da se vsem uporabnikom (ne glede na morebitno posameznikovo funkcionalno oviranost) čimprej omogoči čim boljši dostop do osnovnih javnih storitev,
- da se težave z dostopnostjo rešuje sistematično in na strateški ravni, s čimer se bistveno izboljšajo rešitve v praksi,
- da se zbirajo povratne informacije uporabnikov in se rešitve stalno nadgrajujejo ter dopolnjujejo z novimi spoznanji,
- da ima MO Kranj pregled nad izvajanjem prilagoditev in njihovim vzdrževanjem ter jih izvaja predvsem tam, kjer so nujne in smiselne,
- da MO Kranj spodbudi k izvajanju tudi državne institucije in zasebne investitorje na območjih, ki niso v občinski lasti in upravljanju,
- da so lahko uporabniki z oviranostmi vključeni v proces sprejemanja odločitev v zvezi z dostopom do javnih storitev in lahko spodbujajo izvajanje dogovorjenih rešitev v praksi,
- z vključitvijo načrta na prostorski portal MO Kranj postane dostopnost pomembna raven pri projektiranju zunanjih površin, navodila za projektiranje jasnejša in dostopna vsem, s tem pa se izboljšajo rešitve v praksi in posredno za uporabnike dostop do javnih storitev in objektov,
- projektanti, ki projektirajo zunanje javne ureditve na zunanjih površinah, dobijo v smernicah tega načrta jasna navodila glede projektiranja dostopnih javnih površin in ustrezno strokovno pomoč v primerih, ko je treba iskati kompromisne rešitve,
- v okviru vzdrževalnih del se bodo odstranjevale ovire, ki se jih zazna v pregledih izvedbe prenov in novogradenj,
- ozaveščanje širše in strokovne javnosti na področju dostopnosti in na ta način spodbujanje izvajanja ustreznih rešitev tudi na območjih, ki niso v njeni lasti in upravljanju MO Kranj.

Strateški načrt bo vseboval tudi aktivnosti in smernice za izboljšanje dostopa do informacij. Pomembna bo predvsem izvedba naslednjih aktivnosti:

- pregled kataloga urbane opreme MO Kranj z vidika dostopnosti za osebe z oviranostmi,
- sistemska ureditev dostopnosti informacij na avtobusnih postajališčih,
- izdelava dostopnega mestnega usmerjevalnega sistema v MO Kranj.

15. Zakonodaja

Medobčinski redarji so dnevno izvajali nadzore nad nepravilno parkiranimi vozili. Zavedamo se problematike neupravičenega parkiranja na parkirnih mestih rezervirane za invalide. V letu 2023 so na območju MO Kranj izrekli 86 ukrepov zoper kršitev 65. člena 4. odstavka 17. točke Zakona o pravilih cestnega prometa, ki prepoveduje ustavitev in parkiranje vozil na označenem parkirnem prostoru za invalide, razen za osebe iz prvega odstavka 66. člena tega zakona. Na voljo (24ur na dan) imamo tudi vozilo za odvoz nepravilno parkiranih vozil (ki vključuje tudi vozila parkirana na prostorih za invalide).

Direktorica Centra Korak, Kranj je del delovne skupine na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, kjer pripravljajo izhodišča za oblikovanje mreže rehabilitacije na nivoju RS.

16. Materialna, finančna in vsebinska podpora delovanju invalidskih organizacij in posvetovanje pri odločanju o invalidskih zadevah

MO Kranj je tudi v letu 2023 invalidskim organizacijam nudila brezplačno uporabo prostorov za izvajanje dejavnosti in za potrebe prireditev, predstav, razstav ipd.

Naglušni uporabniki si lahko v MO Kranj brezplačno izposodijo slušno zanko ROGER.

MOK sofinancira programe, ki jih izvajajo invalidske organizacije preko javnega razpisa za socialo. V letošnjem letu so bili sofinancirani programi v skupni višini 65.014 €.

V okviru programa izvajanja javnih del je MO Kranj podprla in sofinancirala vse programe, ki so načrtovali zaposlitev ciljne skupine invalidov.

MOK na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje izvajalcev Letnega programa športa sofinancira tudi šport invalidov, za kar je v letu 2023 namenila 2.140 €.

17. Usposabljanje strokovnega kadra za komuniciranje in neposredno delo z osebami s posebnimi potrebami

Center Korak, Kranj je v letu 2023 služil tudi kot učna baza, kjer dijaki in študentje dobijo konkretna znanja na področju pridobljenih poškodb možganov. V letu 2023 je omogočal pridobivanje praktičnih izkušenj 33 študentom, od tega 29 študentom fizioterapije, 2 študentom delovne terapije, 1 študentki psihologije in 1 študentki socialnega dela (skupaj 2.429 ur praktičnega usposabljanja). V praktično usposabljanje je bila vključena 1 dijakinja srednje zdravstvene smeri in en dijak CIRIUSa. Strokovna znanja so delili tudi pripravnikom. Izvajali so eno pripravništvo za program delovne terapije in eno za program fizioterapije.

18. Spremljanje in ugotavljanje učinkov sprejetih ukrepov za osebe s posebnimi potrebami

Spremljanje in ugotavljanje učinkov sprejetih ukrepov za osebe s posebnimi potrebami je naloga Sveta invalidov, ki spremlja izvajanje.

19. Mednarodno sodelovanje občine in invalidskih organizacij na področju invalidskega varstva

V okviru projekta Sustainable accessible future environments (akronim SAFE) je bil v mesecu novembru 2023 organiziran intenzivni študijski teden v Mestni občini Kranj, katerega so se udeležili predstavniki Društva paraplegikov Gorenjske, Centra Korak, Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Kranj, predstavniki društva Sonček, Gorenjsko društvo za cerebralno paralizo, predstavniki Medobčinskega društva invalidov in Varstveno delovnega centra Kranj, študentje in pridruženi partnerji iz petih različnih držav. Na specifičnih urbanih območjih Kranja so najprej izvedli analitični ter kasneje projektni proces dela. S pomočjo urbanega in varnostnega sprehoda s predstavniki društev, ki so tudi uporabniki prostora, skeniranja in mapiranja specifičnih urbanih prostorov, ki so služili kot izhodiščni spoznavni in analitični del delavnice, so študentje ob koncu tedna s pomočjo opravljenih intervjujev s sodelujočimi invalidi, igre vlog ter scenarijev prihodnosti zasnovali projekte, ki v Kranju vzpostavljajo varnejše, bolj dostopno, vključujoče, raznoliko in varno okolje za vse ljudi. Rezultat delovnega tedna je bila razstava in predstavitev skupin v podjetniškem inkubatorju Kovačnica, kamor so bili povabljeni vsi, ki so v intenzivnem študijskem tednu sodelovali. Ti so poleg izčrpnih analiz območij in številnih konceptov zasnov za prihodnost odprli številne rešitve in vprašanja kako nadaljnje razvijati prostor, v katerega bo vključen vsak posameznik. Pripravljenost društev, da se priključijo aktivnostim in s študenti soustvarijo prostor, ki bo prijaznejši in dostopnejši za vse, ali opozorijo na napake, ki invalidom onemogočajo vključevanje v družbo, nas je presenetila. Ker so bile predlagane rešitve dobro sprejete, študentje seminarja, ki ga na Fakulteti za arhitekturo vodi prof. Alenka Fikfak, nadaljujejo s projektiranjem objektov in javnega prostora, v katerih invalide vključujejo že na samem začetku. Rezultati individualnega dela so bili na Mestni občini predstavljeni v mesecu januarju 2024, sodelovanje še ni zaključeno.

Utrinki iz projekta SAFE

25. in 26. maja 2023 se je v Dubaju odvijala konferenca Best Palliative Care and Nursing. Na povabilo organizatorja sta se predstavnici Centra Korak, Kranj, Simona Tičar in Eva Ristič, dogodka udeležili z aktivnim prispevkom z naslovom: Changes in partnership and sexuality after acquired brain injury, ki je temeljil na predhodni raziskavi. Premierno je bil predstavljen tudi Korakov predstavitevni film v angleškem jeziku. Oba prispevka sta bila zelo odmevna.

Zaključek

Skupaj z invalidskimi društvi ter organizacijami (vladnimi in nevladnimi) stremimo k povezovanju in medsebojnemu sodelovanju. Razumevanje njihovih specifičnih potreb je ključnega pomena pri hitri in učinkoviti odpravi ovir v lokalnem okolju, bodisi tistih vezanih na fizično dostopnost ali dostopnost do informacij ter storitev.

Pripravila:
Romana Soklič

Janez Zelnik
Predsednik Sveta invalidov

Matjaž Rakovec
Župan